

En arbetstagare anställning på ett s.k. HVB-hem har upphört. Utifrån 2018 års företagshemlighetslag prövar domstolen om viss information, som arbetstagaren påstås ha angripit, utgör företagshemligheter i lagens mening.

ARBETSDOMSTOLEN

Dom
2024-02-14
Stockholm

Dom nr 13/24
Mål nr B 116/22

KLAGANDE

A.N.

Ombud: chefsjuristen Daniel Falk och förbundsjuristen Sofia Bäck Carlén, Ledarna – Sveriges chefsorganisation, Box 12069, 102 22 Stockholm

MOTPART

Gnistan HVB Aktiebolag, 556722-0032

Ombud: advokaterna Daniel Berger och Magnus Tonell, Next Advokater KB, Box 7641, 103 94 Stockholm

SAKEN

skadestånd för brott mot företagshemlighetslagen

ÖVERKLAGAD DOM

Gävle tingsrätt dom den 12 oktober 2022 i mål nr T 1244-20

Tingsrättens dom, se bilaga.

Bakgrund

A.N. var under perioden 2007–2018 anställd hos Gnistan HVB Aktiebolag (bolaget). Anställningen upphörde den 11 oktober 2018. Parterna har olika uppfattningar om skälet till att A.N:s anställning upphörde, men är eniga om att de den 25 oktober 2018 ingick en överenskommelse som innebar bl.a. att A.N:s anställning skulle anses ha upphört på grund av arbetsbrist från och med den 11 oktober 2018.

Bolaget väckte sedermera talan vid tingsrätten och gjorde gällande att A.N. under sin anställning angripit bolagets företagshemligheter. Bolaget yrkade att tingsrätten skulle förplikta A.N. att betala allmänt och ekonomiskt skadestånd till bolaget, att tingsrätten vid äventyr av vite dels skulle förbjuda A.N. att utnyttja eller röja bolagets företagshemligheter, dels skulle förplikta henne att överlämna bolagets företagshemligheter och i omedelbart samband därmed genom radering förstöra kvarvarande kopior.

Tingsrätten biföll i huvudsak bolagets talan, och förpliktade A.N. att ersätta bolaget för dess rättegångskostnad. Det yrkade vitesförbudet lämnades emellertid utan bifall.

I målet är 2018 års företagshemlighetslag tillämplig.

Yrkanden och inställning

A.N. har yrkat att Arbetsdomstolen, med ändring av tingsrättens dom, ska avslå bolagets talan och befria henne från skyldigheten att betala bolagets rättegångskostnad vid tingsrätten, samt förplikta bolaget att utge full ersättning för hennes rättegångskostnad vid tingsrätten, jämte ränta.

Bolaget har bestritt ändring av tingsrättens dom, och vidhållit samtliga vid tingsrätten framställda yrkanden, inklusive yrkandet om vitesförbud.

A.N. har yrkat att bolagets yrkande om vitesförbud ska avvisas.

Bolaget har bestritt avvisningsyrkandet.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Arbetsdomstolen.

Grunder och omständigheter

Parterna har till stöd för sin talan åberopat samma grunder som vid tingsrätten samt utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som vid tingsrätten.

Såvitt gäller bolagets yrkande om vitesförbud har A.N. anfört följande. Bolagets yrkanden om vitesförbud respektive överlämnande och radering har inte framställts alternativt vid tingsrätten. Tingsrätten har avslagit bolagets yrkande om vitesförbud, och bolaget har inte överklagat tingsrättens dom. Ändringen till alternativa yrkanden i Arbetsdomstolen utgör därmed en otillåten taleändring i strid mot 13 kap. 3 § rättegångsbalken.

Bolaget har anfört följande. Yrkandet om vitesförbud har vid tingsrätten framställts alternativt till yrkandet om överlämnande och radering. Yrkandet om vitesförbud ska därmed tillåtas i Arbetsdomstolen.

Utredningen

Målet har avgjorts efter huvudförhandling. Arbetsdomstolen har tagit del av ljud- och bildupptagningarna av den muntliga bevisningen vid tingsrätten. Parterna har åberopat samma skriftliga bevisning som vid tingsrätten.

Domskäl

Twisten

Den huvudsakliga tvistefrågan i målet är om A.N. inom ramen för sin anställning obehörigen angripit företagshemlig information tillhörande bolaget. I denna del råder oenighet både om informationen i de dokument som är aktuella i målet utgör företagshemligheter, och om A.N. i så fall har vidtagit åtgärder som utgör angrepp

på dessa företagshemligheter. Arbetsdomstolen väljer att först pröva frågan om informationen i de dokument och filer som tvisten omfattar utgör företagshemligheter.

Utgör informationen i de dokument och filer som tvisten omfattar företagshemligheter?

Rättsliga utgångspunkter

Enligt 7 § företagshemlighetslagen är en arbetstagare, som uppsåtligt eller av oaktsamhet angriper en företagshemlighet hos arbetsgivaren som han eller hon fått del av i sin anställning under sådana förhållanden att han eller hon insåg eller borde ha insett att den inte fick avslöjas, skyldig att ersätta den skada som uppkommer genom förfarandet. Det är fråga om ett angrepp på en företagshemlighet om någon utan innehavarens samtycke anskaffar, utnyttjar eller röjer företagshemligheten. Med att anskaffa avses bl.a. att bereda sig tillgång till eller att tillägna sig företagshemligheten. Skadeståndsskyldigheten förutsätter att angreppet är obehörigt. Se 3 § och 4 § företagshemlighetslagen.

Med företagshemlighet avses enligt 2 § företagshemlighetslagen information om affärs- eller driftförhållanden i bl.a. en näringsidkares rörelse, som varken som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman är allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt har tillgång till information av det aktuella slaget, som innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla, och vars röjande är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren.

Av förarbetena till företagshemlighetslagen framgår bl.a. följande. Begreppet information har i detta sammanhang samma betydelse som i allmänt språkbruk och fungerar som en neutral samlingsbeteckning för uppgifter, kunskaper och vetande av vilket slag som helst. I begreppet ryms således alla typer av uppgifter oberoende av om dessa är enkla och okomplicerade eller unika, komplexa eller på annat sätt kvalificerade. Begreppet information har alltså en vidsträckt innebörd. Det kan röra tekniska uppgifter, men också rent kommersiella förhållanden omfattas av begreppet. Informationen ska, för att kunna utgöra en företagshemlighet, röra affärs- och driftförhållanden i en näringsidkares rörelse. En gräns måste dras mellan sådan information om affärs- och driftförhållanden som finns i näringsidkarens rörelse och vad som kan klassas som personlig skicklighet, erfarenhet och kunskap hos någon som är anställd i näringsverksamheten (se prop. 2017/18:200 s. 27 f. och s. 137 samt prop. 1987/88:155 s. 34 f.).

Kravet att näringsidkaren håller informationen hemlig innebär, enligt förarbetena, att näringsidkaren ska ha ambitionen att behålla informationen inom den krets där den är känd. Informationen får inte vara tillgänglig för envar som kan ha ett intresse av att ta del av den. Inom ett företag kan information vara hemlig, om den inte får yppas till andra än de anställda som behöver den för att fullgöra sitt arbete. I ett mindre företag kan detta innebära att alla inom företaget känner till hemligheten. I ett större företag kan informationen vara känd inom en eller flera avdelningar, men likväl vara hemlig. För att informationen ska anses hemlig får den inte spridas utanför en krets som åtminstone i princip är identifierbar och sluten (se prop. 2017/18:200 s. 138 f. och prop. 1987/88:155 s. 35 f.).

Det krävs en viss aktivitet av näringsidkaren för att hålla informationen hemlig, men något formkrav har inte uppställts. Innehavarens ambition att hålla informationen hemlig kan i vissa fall vara underförstådd och behöver då inte särskilt påtalas (se t.ex. NJA 1998 s. 633).

Av ordalydelsen i 2 § företagshemlighetslagen och artikel 2.1 a) i det bakomliggande företagshemlighetsdirektivet framgår att information kan skyddas om den är hemlig inte bara i sin helhet, utan även i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman. Formuleringen tydliggör att information, vars olika delar inte är hemliga var för sig, kan vara sammansatt på ett sådant sätt att helheten utgör något som är värt att hålla hemligt i kommersiella sammanhang. Som exempel har nämnts att listor på kunder med kontaktuppgifter kan utgöra företagshemligheter, även om namnen på de olika kunderna var för sig inte utgör företagshemligheter (se prop. 2017/18:200 s. 30 och SOU 2017:45 s. 106).

Vad till sist gäller kravet på att ett röjande av informationen ska vara ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren, innebär det att endast relevanta företagshemligheter åtnjuter lagens skydd. Inte varje uppgift som en näringsidkare kan vilja hålla hemlig kan därmed anses utgöra en företagshemlighet. Först om en uppgift kan anses som så väsentlig för näringsverksamheten att ett röjande skulle förändra konkurrensförmågan i negativ riktning, dvs. medföra en skada, bör uppgiften anses utgöra en företagshemlighet (prop. 1987/88:155 s. 13). Det krävs inte att skada verkligen uppkommit i det enskilda fallet, utan det räcker att situationen är sådan att röjandet typiskt sett är av beskaffenhet att det medför skada (prop. 2017/2018:200 s. 29 och prop. 1987/88:155 s. 36). I detta ligger emellertid att hemligheten ska ha ett ekonomiskt värde för näringsidkaren (jfr NJA 1995 s. 347).

I förarbetena till 2018 års företagshemlighetslag, prop. 2017/18:200, s. 139, uttalas vidare bl.a. följande.

Till följd av kravet att röjandet av informationen är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren faller en stor mängd information om affärs- eller driftförhållanden utanför lagens tillämpningsområde. I många fall bör det ganska enkelt kunna konstateras att informationen visserligen rör företagets interna förhållanden men inte på ett sådant sätt att det har potential att påverka innehavarens konkurrensförmåga om informationen blir allmänt känd. Det kan röra sig om företagets avtal om t.ex. elförsörjning, anställningsavtal eller annan, närmast administrativ information om företagets organisation. Visserligen kan ett röjande av även information av det slaget någon gång påverka konkurrensförmågan negativt. Som regel har dock sådan information, tagen för sig, varken ett kommersiellt eller potentiellt kommersiellt värde och saknar typiskt sett betydelse som konkurrensmedel.

Informationen är i detta fall inte företagshemligheter

Bolaget har gjort gällande följande. Under perioden 1–10 oktober 2018, raderade A.N. 1 672 filer tillhörande bolaget. Av dessa innehåller ca 400 filer företagshemligheter. Bolaget har sammanställt dessa i en lista, vari filernas namn framgår men inte deras närmare innehåll. Filerna innehåller bl.a. lösenordslistor för boende och personal, checklistor, lathundar, placeringsavtal för specifika klienter, regler och rutindokument, planer för ny verksamhet m.m. Dessa filer har inte någon allmän

prägel och är inte heller av rent administrativ karaktär. Filerna är särskilt framtagna eftersom de rör bolagets känsliga verksamhet.

Av de ca 400 filerna i den sammanställda listan har 19 handlingar återskapats och presenterats i sin helhet av bolaget. Bolaget har beskrivit dessa handlingar enligt nedan.

1. Plan för ett nytt akut- och utredningshem med namnet Gnistan HVB akut- och utredningshem.
2. Arbetsbeskrivningar för rollerna som föreståndare och biträdande föreståndare hos bolaget.
3. Arbetsbeskrivning för rollen som behandlingsassistent hos bolaget.
4. Bekräftelse avseende en anställds nya lön utan angivande av belopp.
5. Besked till en anställd att dennes provanställning upphör.
6. Kontrakt för boende i en utslussningslägenhet.
7. Minnesanteckningar från ett ledningsmöte.
8. Minnesanteckningar från ett ytterligare möte.
9. Plan för ny inriktning vid Gnistan HVB.
10. Lista över observationer med kopplingar till det nya akut- och utredningshemmet.
11. Uppgifter om personal och verksamhet.
12. Exempel på journalanteckning vid in- och utskrivning.
13. Regler och rutiner.
14. Bedömning av risk för hedersrelaterat våld i ett särskilt fall.
15. Riskbedömning i ett särskilt fall.
16. Riskbedömning vid nedskärningar av personal.
17. Rutiner vid drogtestning.
18. Anteckningar från samtal med flickor boende på Tallbacken.
19. Rutin för säkerhet och sekretess.

K.G., ställföreträdare för bolaget, har i förhör under sanningsförsäkran uppgett bl.a. följande. Alla de dokument som återskapats är interna för verksamheten och sådana som hålls hemliga. Bolaget driver ett skyddat boende och det är därför viktigt att uppgifter om de boende hålls hemliga.

R.H., bolagets säkerhetsansvarige, har i vittnesförhör uppgett bl.a. följande. Om de aktuella dokumenten kom till allmänhetens kännedom, skulle det innebära en konkurrensnackdel för bolaget. Många konkurrenter vill få del av de regler och rutiner som bolaget arbetat fram under lång tid. Såvitt gäller klientinformation råder hög sekretess, och socialtjänsten skulle inte placera klienter på bolagets boende, om den fick veta att klientinformation röjts.

A.N. har anfört bl.a. följande. Ingen av de handlingar som bolaget hänvisar till utgör företagshemligheter. En lista med filnamn kan inte anses visa att dokumenten utgör företagshemligheter. Vad gäller de återskapade handlingarna är det ingen av dem som har ett kommersiellt värde. Att bolaget skulle orsakas badwill, om hemligstämplad information röjdes, är inte detsamma som att bolaget skulle orsakas skada i konkurrenshänseende. De handlingar som innehåller prislistor och allmänt hållna planer på ny verksamhet hade blivit offentliga vid avtal med kommuner.

Arbetsdomstolen gör följande överväganden.

Tingsrätten har delat in de handlingar som bolaget påstått utgör företagshemligheter i fyra kategorier: personalrelaterade handlingar, ramavtal och placeringsavtal med kommuner, Gnistans interna utrednings-, rutin- och policydokument, och anteckningar från interna möten, möten med kommuner samt samtal med boende. Om innehållet i handlingarna utgör företagshemligheter har därefter bedömts kategori för kategori. Enligt Arbetsdomstolens mening kan en tillfredsställande bedömning av de aktuella handlingarna inte göras med detta tillvägagångssätt, oavsett om parterna har godtagit det. I stället måste varje handling som åberopats bedömas individuellt.

Enligt Arbetsdomstolens mening är det inte möjligt att utifrån den lista över ca 400 filer, som bolaget presenterat, sluta sig till om någon av de aktuella filerna innehåller företagshemligheter. Endast namnen på filerna ger inte tillräckligt stöd för en sådan slutsats. Inte heller ger K.G:s och R.H:s uppgifter om att filerna innehåller företagshemlig information tillräckligt stöd för bolagets påstående. Det som kvarstår för Arbetsdomstolen att bedöma är därmed innehållet i de 19 filer som bolaget lyckats återskapa.

Arbetsdomstolen prövar först frågan om ett röjande av informationen i handlingarna kan anses ha varit ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för bolaget. Rekvisitet innebär att informationen ska ha ett ekonomiskt värde för näringsidkaren och röjandet ska vara ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren, om informationen blir allmänt känd. Även ett röjande av anställningsavtal eller information av mer administrativ karaktär, t.ex. om företagets organisation, kan förvisso vara av det slaget att det kan påverka konkurrensförmågan negativt. Som redogjorts för ovan har i regel sådan information, tagen för sig, varken ett kommersiellt eller potentiellt kommersiellt värde och saknar typiskt sett betydelse som konkurrensmedel.

Med denna utgångspunkt faller, enligt Arbetsdomstolens mening, den stora majoriteten av de åberopade handlingarna utanför definitionen av vad som utgör företagshemligheter. Tingsrätten har, såvitt avser de flesta av handlingarna, godtagit bolagets argument att det skulle medföra skada i konkurrenshänseende för bolaget, om det blev känt bl.a. för bolagets olika avtalsparter att bolaget inte hade förmåga att hindra interna och/eller hemligstämplade dokument från att offentliggöras. Enligt Arbetsdomstolens mening kan emellertid inte detta argument godtas, om inte informationen också har ett ekonomiskt värde i sig själv.

Endast innehållet i handlingen ”Plan för ett nytt akut- och utredningshem med namnet Gnistan HVB akut- och utredningshem” och ”Plan för ny inriktning vid Gnistan HVB” kan, enligt Arbetsdomstolens mening, sägas vara av sådan karaktär att deras röjande typiskt sett skulle kunna innebära skada i konkurrenshänseende för bolaget. I det förra dokumentet förekommer uppgifter om viss prissättning avseende dygnsplacering och öppen-vård/utslussning. Bolaget har dock inte visat på vilket sätt innehållet i dessa handlingar kan anses vara så väsentliga för näringsverksamheten, att ett röjande skulle förändra konkurrensförmågan i negativ riktning, dvs. medföra en skada för bolaget.

Sammantaget finner Arbetsdomstolen, till skillnad från tingsrätten, det inte styrkt att någon av de filer som tvisten omfattar innehåller information som utgör företagshemligheter. Tingsrättens dom ska därmed ändras i enlighet härmed. Vid denna utgång saknar Arbetsdomstolen anledning att pröva A.N:s invändning om överenskommelsen den 25 oktober 2018 och hennes avvisningsyrkande avseende vitesförbud.

Rättegångskostnader

Bolaget har förlorat målet i Arbetsdomstolen och ska därmed ersätta A.N. för hennes rättegångskostnader såväl vid tingsrätten som i Arbetsdomstolen.

A.N. har vid tingsrätten yrkat ersättning med 590 775 kr, varav 533 000 kr avser ombudsarvode och 57 775 kr avser utlägg. I Arbetsdomstolen har A.N. yrkat ersättning med 282 000 kr avseende ombudsarvode.

Bolaget har överlåtit till Arbetsdomstolen att avgöra om A.N:s ersättningsyrkande i Arbetsdomstolen är skäligt. När det gäller A.N:s ersättningsyrkande vid tingsrätten har bolaget, enligt tingsrättens protokoll, ifrågasatt om kostnaden för en IT-forensisk rapport varit skälig för att ta tillvara A.N:s rätt.

Arbetsdomstolen anser att kostnaden för den IT-forensiska rapporten är ersättningsgill och finner yrkade belopp i båda instanser skäliga.

Sekretess

Bolaget har presenterat delar av sin skriftliga bevisning inom stängda dörrar. Med anledning av Arbetsdomstolens bedömning av åberopade handlingar finns det inte skäl att förordna om fortsatt sekretess avseende dessa. Arbetsdomstolen finner inte heller att det lagts fram någon uppgift i övrigt som bör omfattas av sekretess.

Domslut

1. Med ändring av tingsrättens dom under punkterna 1 och 2 avslår Arbetsdomstolen Gnistan HVB Aktiebolags talan.
2. Med ändring av tingsrättens dom under punkten 4 förordnar Arbetsdomstolen att Gnistan HVB Aktiebolag ska ersätta A.N. för hennes rättegångskostnad vid tingsrätten med 590 775 kr, varav 533 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på det förstnämnda beloppet enligt 6 § räntelagen från den 12 oktober 2022 till dess betalning sker.
3. Arbetsdomstolen förpliktar Gnistan HVB Aktiebolag att ersätta A.N. för hennes rättegångskostnad i Arbetsdomstolen med 282 000 kr avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

4. Tingsrättens beslut om sekretess ska inte längre gälla.

Ledamöter: Karin Renman, Håkan Lundquist, Kerstin G Andersson, David Johnsson, Stefan Lagervall, Stina Josefsson och Kjell Svahn. Enhälligt.

Rättssekreterare: Alice Burén

BILAGA

Tingsrättens dom (ledamöter: Bengt-Olov Horn, Niclas Eltenius och Elin Grethes)

BAKGRUND

A.N. var under perioden år 2007 till år 2018 anställd vid Gnistan HVB Aktiebolag (Gnistan). Inledningsvis arbetade hon som behandlingsassistent men blev sedermera föreståndare. Hon arbetade som sådan i drygt tio år. A.N. var även hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO) registrerad som Gnistans föreståndare. Gnistans verksamhet var från början att bedriva HVB-hem, men kom så småningom även att omfatta ombesörjande av skyddade boenden.

Parterna har olika uppfattningar om skälet till att hennes anställning kom att upphöra. De är dock eniga om att Gnistan och A.N. vid ett möte tillsammans med arbetsgivarorganisationen Almega och fackföreningen Ledarna den 25 oktober 2018 ingick en överenskommelse innebärande bland annat att A.N:s anställning skulle anses upphöra på grund av arbetsbrist från och med den 11 oktober 2018.

YRKANDEN M.M.

Gnistan har yrkat att tingsrätten förpliktar A.N. att till Gnistan betala 300 000 kr i skadestånd, jämte ränta enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från dag för delgivning av stämningsansökan, det vill säga från den 4 maj 2020, till dess betalning sker. Kapitalbeloppet avser både allmänt och ekonomiskt skadestånd.

Vidare har Gnistan yrkat att tingsrätten enligt 12 § lagen (2018:558) om företagshemligheter ("LFH") förbjuder A.N. vid vite om 200 000 kr att utnyttja eller röja Gnistans företagshemligheter.

Gnistan har också yrkat att tingsrätten med stöd av 17 § LFH förordnar att A.N. genast vid vite om 200 000 kr ska överlämna Gnistans företagshemligheter och i omedelbart samband därmed genom radering förstöra kvarvarande kopior.

Slutligen har Gnistan yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

A.N. har bestritt samtliga yrkanden och inte vitsordat några belopp som skäliga. Dock har hon godtagit sättet att beräkna ränta. A.N. har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

Gnistan

A.N. har uppsåtligt eller av oaktsamhet brutit mot LFH genom att obehörigen tillägna sig Gnistans företagshemligheter genom att överföra dokumentation från sin arbetsdator tillhörande Gnistan till en extern hårddisk samt till en USB-sticka. Dessa enheter har hon inte lämnat tillbaka till bolaget. Hon har därefter raderat informationen från arbetsdatorn och från en extern hårddisk tillhörande Gnistan som använts till säkerhetskopiering under anställningstiden.

A.N. har under sin tid som föreståndare använt så kallade molntjänster till vilka hon löpande bland annat har sparat Gnistans företagshemligheter. Gnistan har inte tillgång till A.N:s olika konton för molntjänster och följaktligen ingen möjlighet att komma åt sina filer på det sättet.

A.N. har därtill genom en funktion i operativsystemet den 11 oktober 2018 fabriksåterställt den iPad tillhörande Gnistan som hon har använt i sitt arbete som föreståndare.

Åtgärderna sammantaget innebär att all information är raderad och inte går att återskapa för Gnistan.

För A.N:s angrepp på Gnistans företagshemligheter ska skadestånd utgå. Eftersom A.N. angripit Gnistans företagshemligheter föreligger grund för yrkande om vitesförbud enligt 12–13 §§ LFH.

A.N.

Hon och Gnistan har den 25 oktober 2018 ingått en överenskommelse varav det framgick att i och med överenskommelsens fullgörande var samtliga mellanhavanden mellan parterna slutligt reglerade och ingendera parten kunde ställa några ytterligare krav mot den andre med anledning av anställningen.

De dokument som nämns i den IT-forensiska undersökningen utgör inte företagshemligheter.

För det fall tingsrätten skulle komma fram till att några eller samtliga av de dokument som förekommer i den IT-forensiska undersökningen är att betrakta som företagshemligheter bestrider A.N. att hon har tillägnat sig dessa.

A.N. bestrider att hon har raderat företagshemlig dokumentation eller information tillhörande Gnistan. Hon har rensat dubletter och överflödiga information från sin arbetsdator kontinuerligt under anställningen. Hon har också raderat appar från en iPad som hon använt i arbetet samt avslutat molntjänsten för densamma när hon avslutade sin anställning hos Gnistan. Hon har inte raderat några dokument eller någon information från den externa hårddisk som tillhör Gnistan. Inga e-postmeddelanden har raderats av henne från hennes arbetsdator.

A.N. har inte på något sätt brutit mot sin lojalitetsplikt under sin anställning hos Gnistan.

Då A.N. inte innehar några företagshemligheter som tillhör Gnistan saknas grund för yrkandet om vitesförbud.

BEVISNING

Gnistan

1. Förhör under sanningsförsäkran med ställföreträdaren K.G.
2. Vittnesförhör med R.H., säkerhetsansvarig vid Gnistan.
3. Sakkunnigförhör med M.N., IbasKLDDiscovery.
4. Vittnesförhör med T.B., Almega.
5. Brev till A.N. den 29 mars 2019 och den 14 juni 2019.
6. Sammanställning av Gnistans företagshemligheter.
7. Utdrag ur IT-Forensisk indikationsanalys.
8. Ibas rapport.
9. Kompletterande rapport från Ibas.
10. Rapport från Ibas (Återställanderapporten).
11. Sammanställning av alla de 1 672 dokument som A.N. raderade under perioden 2018-10-01-2018-10-10.
12. Sammanställning av de dokument som innehöll Gnistans företagshemligheter.
13. Ett urval av de dokument som Ibas lyckats återskapa.
14. Redogörelse för Gnistans företagshemligheter.
15. Anställningsavtal, aktbilaga 102.
16. Det vid tidpunkten gällande kollektivavtalet på Gnistan.

A.N.

1. Förhör under sanningsförsäkran med sig själv.
2. Vittnesförhör med D.P., Ledarna.
3. Överenskommelse om avslutande av A.N:s anställning i Bolaget.

UTREDNING

Parterna har gått igenom den åberopade skriftliga bevisningen; i vissa delar i detalj och i andra genom hänvisning. Förhör har hållits med ovan nämnda personer. Samtliga förhör har spelats in med ljud och bild. I det följande redogör tingsrätten för vad som framkommit i den utsträckning som behövs för att förklara tingsrättens bedömning.

DOMSKÄL

Medför den enskilda överenskommelsen mellan parterna att Gnistan inte har rätt att ställa några ytterligare krav på A.N. med anledning av anställningen?

T.B. och D.P. har, såsom de får förstås, berättat att formuleringarna i överenskommelsen utarbetats av dem tillsammans. Deras vittnesmål visar också att anledningen till att de blev inkopplade i ärendet var att Gnistan hade problem med arbetsbrist på grund av vikande kundunderlag, att personal sagts upp på ett felaktigt sätt samt därmed sammanhängande frågor.

Ingen av parterna har argumenterat närmare angående vilken metod som ska tillämpas vid tolkningen av överenskommelsen. T.B:s och D.P:s uppgifter ger ingen direkt ledning då de beskrivit överenskommelsen i linje med vad deras respektive uppdragsgivare ansett vara en korrekt tolkning. Tingsrätten måste därför bedöma frågan utifrån allmänna avtalsrättsliga principer. Avgörande i denna fråga är att fastställa den gemensamma partsavsikten.

Det kan konstateras att överenskommelsen till sin ordalydelse framstår som ordinär vad gäller denna typ av avtal. Ingen av parterna kan anses ha haft huvudansvaret för formuleringarna i överenskommelsen. Principen om contra stipulatorem kan sålunda inte utgöra grund för bedömningen. Vidare finner tingsrätten att innehållet i överenskommelsen ger stöd för det som T.B. och D.P. berättat; nämligen att det var frågan om arbetsbrist vid Gnistan och hur personalen, inklusive A.N., skulle hanteras som var den primära frågan.

Den gemensamma partsavsikten måste därför, oaktat formuleringarna i överenskommelsen, antas ha varit att reglera enbart dessa frågor. Det framstår som orimligt att en överenskommelse under sådana förhållanden som var aktuella skulle omfatta den situationen där en arbetsgivare, efter att arbetstagaren avslutat sin anställning, upptäcker att arbetstagaren vidtagit åtgärder som arbetsgivaren anser bryter mot lojalitetsplikten, lagen om företagshemligheter, annat liknande regelverk eller arbetsrättsliga principer.

Tingsrätten finner sålunda att den enskilda överenskommelsen mellan Gnistan och A.N. inte hindrar Gnistan från att framställa de krav mot henne som är föremål för prövning.

Utgör de dokument och de filer som tvisten omfattar företagshemligheter?

Parterna har godtagit att tingsrätten prövar huruvida de i målet aktuella dokumenten och filerna utgör företagshemligheter eller inte genom att hänföra dem till olika sammanfattande grupper. Tingsrätten har sålunda inte bedömt varje dokument och varje fil var för sig.

Gnistan har utförligt redogjort för vilka typer av dokument och filer tvisten handlar om och varför dessa är att anse som företagshemligheter.

A.N. har inte ifrågasatt innehållet i dokumenten eller filerna. Dock har hon gjort gällande att inget dokument och inga filer utgör företagshemligheter. Någon närmare analys eller argumentation varför de inte är företagshemligheter har hon dock inte lagt fram.

De handlingar och filer som ska bedömas kan, med parternas samtycke, grupperas såsom Gnistan gjort enligt följande.

- Personalrelaterade handlingar
- Ramavtal och placeringsavtal med kommuner
- Gnistans interna utrednings-, rutin- och policydokument
- Anteckningar från interna möten, möten med kommuner samt samtal med boende

Definitionen av vad som är en företagshemlighet återfinns i 2 § (lagen 2018:558) om företagshemligheter (LFH) enligt följande.

Med företagshemlighet avses i denna lag information

1. om affärs- eller driftförhållanden i en näringsidkares rörelse eller i en forskningsinstitutions verksamhet,
2. som varken som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman är allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt har tillgång till information av det aktuella slaget,
3. som innehavaren har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla, och
4. vars röjande är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren.

Av den skriftliga bevisning Gnistan åberopat samt mot bakgrund av det som M.N. trovärdigt och tillförlitligt berättat om hur vissa dokument och filer har kunnat återskapas, anser tingsrätten till att börja med att Gnistan har styrkt att dokumenten och filerna innehåller information om affärs- eller driftförhållanden i dess rörelse.

Det ligger i sakens natur när man bedriver verksamhet inom det område som Gnistan gjort att informationen varken som helhet eller i den form dess beståndsdelar ordnats och satts samman är allmänt känd hos eller lättillgänglig för den som normalt har tillgång till information av det aktuella slaget.

Nästa fråga är då om Gnistan har vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla informationen?

A.N. har såsom föreståndare åtnjutit ett särskilt förtroende. Gnistan har genom både skriftlig bevisning och genom vad R.H. berättat styrkt att tillgången till informationen begränsats till den personkrets som behövt den för sitt arbete. A.N. har heller inte gjort gällande att Gnistan inte vidtagit

rimliga åtgärder för att hemlighålla informationen. Den tystnadsplikt A.N. haft att förhålla sig till framgår av bilagan till hennes anställningsavtal.

Sammantaget finner tingsrätten att Gnistan har styrkt att bolaget vidtagit rimliga åtgärder för att hemlighålla informationen.

Den bedömning som tingsrätten hittills gjort avseende de olika rekvisiten i 2 § LFH är densamma avseende samtliga grupper av dokument och filer som anges ovan.

Den fråga som återstår, och måhända är svårast att bedöma, är om ett röjande av informationen också är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren?

Att personalrelaterade handlingar som röjs, till exempel anställningsavtal, kan skada en arbetsgivare i konkurrenshänseende är uppenbart. En konkurrent skulle ju enkelt kunna locka personal genom att erbjuda högre lön och/eller bättre förmåner om det var känt vad innehavaren erbjöd. Det är däremot inte lika uppenbart att ett röjande av arbetsbeskrivningar, besked om erinran och varning, telefonlistor till personal, anteckningar från utvecklingsamtal med mera är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende.

Emellertid godtar tingsrätten Gnistans argument att om det blev känt att Gnistan inte kunde hindra att denna typ av dokument och filer blev röjda torde Gnistans olika avtalspartners ifrågasätta kvaliteten och säkerheten i Gnistans verksamhet. Ett sådant ifrågasättande är en tydlig skada i konkurrenshänseende.

Tingsrätten finner sålunda att de dokument och de filer som kan sammanfattas som personalrelaterade handlingar utgör företagshemligheter.

När det gäller ramavtal och placeringsavtal med kommuner har Gnistan hävdade att då dessa innehåller känsliga uppgifter om de boende så är samma resonemang som beträffande personalrelaterade handlingar relevant sett ur ett konkurrensperspektiv.

A.N. har inte närmare angivit varför denna information inte utgör företagshemligheter även om hon, som det får förstås, menat att vissa uppgifter i informationen blir offentlig när den inkommer till kommunen.

Tingsrätten finner att det förvisso kan vara så att vissa uppgifter i affärsmässiga relationer med kommuner blir offentliga när de inkommer till kommunen. Till exempel blir ju uppgifter i handlingar enligt lagen om offentlig upphandling kända när upphandlingen är avslutad.

Däremot måste det rimligen vara en mycket prekär situation för Gnistan om det hade blivit klarlagt att dokument och filer som innehöll uppgifter som torde omfattas av sekretess inte hanterats av Gnistan på ett säkert och godtagbart sätt. Ett röjande av denna typ av information är enligt tingsrättens mening ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för innehavaren.

Sammantaget finner tingsrätten att även Gnistans ramavtal och placeringsavtal med kommuner utgör företagshemligheter.

När det gäller Gnistan interna utrednings-, rutin- och policydokument är det inte alldeles klart att ett röjande skulle medföra skada i konkurrenshänseende. Som exempel på sådana dokument har Gnistan angivit bl.a. checklistor och rutiner för hur personalen ska föra journal, drogtestning, brand- och larmrutiner, dokument avseende sekretess och tystnadsplikt, scheman, veckobrev, risk- och hotbedömningar med mera.

Även om Gnistan säkerligen utarbetat dessa dokument inom den egna verksamheten så kan vissa av dem knappast skilja sig särskilt mycket från motsvarande dokument vid andra HVB-hem. I vart fall har Gnistan inte styrkt annat än att ett röjande av interna dokument som innehåller känsliga uppgifter om boende får anses kunna medföra skada i konkurrenshänseende utifrån samma resonemang som för de övriga grupperna av dokument och filer.

Slutligen finner tingsrätten även när det gäller dokument och filer i den grupp som benämnts ”anteckningar från interna möten, möten med kommuner samt samtal med boende” att dessa får anses innehålla vissa företagshemligheter då ett röjande av till exempel anteckningar från möten med kommuner samt från samtal med boende skulle kunna medföra att Gnistan rutiner för hantering av känslig information ifrågasätts.

Härigenom får det antas att röjandet är ägnat att medföra skada i konkurrenshänseende för Gnistan.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten att vissa delar av de interna utrednings- rutin och policydokumenten samt vissa delar av anteckningar från interna möten, möten med kommuner samt samtal med boende utgör företagshemligheter. Det är dock inte på grundval av den bevisning som lagts fram möjligt att närmare ange i vilken omfattning det är fråga om sådana hemligheter. Den bristen har dock ingen avgörande betydelse.

Har Gnistan styrkt att A.N. har handlat på det sätt som påstås?

I denna del har Gnistan enligt tingsrättens uppfattning lagt fram överväldigande bevisning. De IT-forensiska undersökningarna kombinerade med M.N:s trovärdiga och tillförlitliga vittnesmål ger en entydig bild av hur Gnistan information på olika sätt har hanterats.

A.N:s invändningar mot den IT-forensiska utredningen är att bolaget som utfört den, IBAS, samt M.N. fått betalt för sitt arbete och att då det tog lång tid från det att IBAS tog emot de enheter de undersökt till dess själva undersökningen utfördes, så kan någon annan än A.N. har vidtagit åtgärder med enheterna.

Det saknas helt grund att tro att M.N. endast för att han – precis som de flesta andra - får betalt för sitt arbete skulle lämna oriktiga uppgifter under ed. Han har också klart och tydligt berättat att om någon hade vidtagit åtgärder med enheterna efter att A.N. hade lämnat dem ifrån sig hade detta påvisats vid den IT-forensiska undersökningen. Hennes invändningar mot den IT-forensiska utredningen är vederlagda.

Även A.N:s övriga förklaringar och beskrivningar av hur hon hanterat arbetsdatorn, Ipaden, de externa hårddiskarna etc. motsägs otvetydigt av de resultat M.N. både skriftligen och muntligen presenterat för rätten. Dessa resultat är av den omfattningen och den kvalitet att tingsrätten anser att det genom dem är utrett att A.N. har handlat på det sätt som Gnistan har gjort gällande.

När det gäller huruvida hennes handlande kan inordnas under vad som krävs för att ett angrepp på en företagshemlighet ska föreligga samt huruvida hon handlat med uppsåt eller av oaktsamhet gör tingsrätten följande överväganden.

Eftersom den IT-forensiska utredningen har visat att de överföringar av information, anslutningar av externa hårddiskar med mera har skett vid flera tillfällen och i nära anslutning till att Gnistan uppmanat A.N. att lämna ifrån sig Gnistans egendom råder det ingen tvekan om att hon handlat med uppsåt. Det är svårt att se någon annan anledning till hennes agerande än att hon velat försvåra för eller skada Gnistans verksamhet.

Genom att överföra information till en extern hårddisk (My Passport) samt USB-stickan, vilka inte lämnats till Gnistan, har A.N. berett sig tillgång till och tillägnat sig företagshemligheter. Detsamma gäller hennes uppladdningar av information till privata molntjänster. Att A.N. genom fabriksåterställning och formatering av en extern hårddisk (My Book), arbetsdatorn och Ipaden raderat all information på dessa enheter är inte åtgärder som kan anses omfattas av 3 § LFH. De får i stället snarare ses som ett tecken på att hennes avsikt med tillägnandet av företagshemligheterna varit att skada Gnistan.

A.N:s angrepp på Gnistans företagshemligheter har ägt rum under en period då hennes anställning inte hade upphört. Hon ska därför ersätta den skada som uppkommer av förfarandet enligt huvudregeln i 7 § 1 st. LFH.

Vilket belopp ska A.N. betala till Gnistan och vad avser skadeståndet?

I linje med den praxis som numera får anses vara gällande krävs inte att en skadelidande särskilt anger vilket belopp som begärs såsom ekonomiskt respektive allmänt skadestånd. Gnistan har begärt 300 000 kr för båda dessa typer av skadestånd.

Gnistan har bevisbördan för att A.N:s handlande orsakat ekonomisk skada. Någon klar bevisning för att styrka sådan skada har Gnistan dock inte lagt fram. Enbart muntliga uppgifter från ställföreträdaren för Gnistan att ekonomisk skada uppstått på grund av A.N:s förfarande uppfyller inte beviskraven. Dessutom har flertalet av de personer som hörts i målet berättat att Gnistan hade ekonomiska problem på grund av vikande kundunderlag redan innan A.N. angrep Företagshemligheterna. Omständigheterna är inte sådana att Gnistan kan medges någon bevislättning enligt 35 kap 5 § rättegångsbalken. Gnistan har sålunda inte uppfyllt sin bevisbörda och något ekonomiskt skadestånd kan därför inte dömas ut.

När det gäller allmänt skadestånd så fastställs sådant vanligen till en klumpsumma utan att några närmare bedömningar eller uträkningar redovisas. Av praxis och förarbeten framgår att olika faktorer beaktas när det allmänna skadeståndet bestäms. En sådan faktor är att det samlade skadeståndet inte får bli så lågt att det

blir lönsammare att utnyttja någon annans företagshemlighet än att på ett legitimt sätt förvärva hemligheten. Vidare anges i förarbetena att skadeståndet ibland får bestämmas med beaktande av den skadelidandes intresse, generellt sett, av att uppgiften inte blir allmänt känd. I detta får antas ligga att allmänt skadestånd kan utgå även om varken den skadelidande gjort någon förlust eller angriparen haft någon vinning av angreppet.

Den skadeståndsskyldiges tillvägagångssätt, avsikt med angreppet och huruvida angreppet varit av särskilt förslagen natur har också enligt tingsrättens uppfattning betydelse för skadeståndets storlek.

A.N. har enligt tingsrättens bedömning handlat med uppsåt och i avsikt att skada Gnistan eller åtminstone försvåra för bolaget att driva sin verksamhet. Hennes angrepp har varit förhållandevis svårupptäckt och det har krävts tämligen avancerade IT-forensiska undersökningar för att klargöra vad som skett. Detta medför att tingsrätten finner att skäligt allmänt skadestånd som A.N. ska betala till Gnistan är 250 000 kr. Ränta på beloppet ska utgå enligt yrkandet, vilket också vitsordats av A.N.

Ska A.N. förpliktas att överlämna Gnistans företagshemligheter och i omedelbart samband därmed genom radering förstöra kvarvarande kopior?

Den bestämmelse som reglerar dessa frågor stadgar i första hand att den som angripit företagshemligheter under vissa angivna förhållanden kan åläggas att överlämna handling eller föremål som innefattar hemligheten till innehavaren. Endast i den situationen att det inte är möjligt att överlämna handlingen eller föremålet utan olägenhet kan rätten efter vad som är skäligt besluta att handlingen eller föremålet bl.a. ska förstöras eller att annan åtgärd ska vidtas som är ägnad att förebygga missbruk. Radering torde inrymmas i båda dessa åtgärder. Dock synes det inte finnas lagligt utrymme att samtidigt besluta om både överlämnande och radering.

Möjligen skulle ett beslut i denna del kunna formuleras som att för det fall föremålet eller handlingen inte utan olägenhet kan överlämnas ska den raderas. Emellertid är det inte så Gnistan formulerat sitt yrkande och tingsrätten är bunden av hur yrkandet framställts.

Tingsrätten prövar därför först om det finns förutsättningar att förplikta A.N. att lämna över handlingar eller föremål som innefattar Gnistans företagshemligheter samt om ett sådant beslut i så fall ska förenas med vite.

Mot bakgrund av vad som framkommit i den IT-forensiska utredningen får det anses utrett att A.N. har Gnistans företagshemligheter i sin besittning. Det är skäligt att förplikta A.N. att överlämna dessa till Gnistan. Förpliktelsen ska förenas med vite jämlikt 15 kap 3 § rättegångsbalken om 200 000 kr.

Ska A.N. meddelas vitesförbud?

Den som har angripit en företagshemlighet genom att anskaffa den kan förbjudas att utnyttja eller röja företagshemligheten. Innehavaren av företagshemligheten har

inte någon ovillkorlig rätt att få till stånd ett förbud även om de förutsättningar som anges i lagen för ett beslut i och för sig är uppfyllda. Beslutet om vitesförbud ska också vara lämpligt. Vidare ska beslutet vara tillräckligt entydigt och konkretiserat. Den som förbudet riktar sig mot ska veta vad han eller hon inte får göra.

Eftersom tingsrätten beslutat att A.N. ska överlämna Gnistans företagshemligheter är ett beslut om att hon inte får utnyttja eller röja dem överflödigt. Tingsrätten lämnar därför Gnistans begäran om vitesförbud utan bifall.

Rättegångskostnader

Gnistan har inte fått fullt bifall till sin talan. De delar som lämnats utan bifall är dock av den arten att de knappast kan ha genererat särskilt höga kostnader. Det huvudsakliga arbetet synes ha omfattat huruvida de dokument och filer som är aktuella utgör företagshemligheter eller inte samt om det är A.N. som på olika sätt angripit dessa. I denna del har Gnistan enligt tingsrättens mening haft full framgång. Gnistan är därför berättigad till full ersättning för sina rättegångskostnader.

A.N. har överlåtit till tingsrätten att avgöra om Gnistans ersättningsyrkande är skäligt.

Gnistan har begärt ersättning för arbete med 843 750 kr. Även om målet varit relativt omfattande anser tingsrätten, bland annat med beaktande av tvisteföremålets storlek, att Gnistans yrkande är något högt. Skälig ersättning för arbete finner tingsrätten vara 625 000 kr. Tingsrätten har ingen invändning mot begärda belopp för utlägg. Noteras kan att Gnistan inte begärt ersättning för sina utlägg för muntlig bevisning.

DOMSLUT

1. Tingsrätten förpliktar A.N. att till Gnistan HVB AB (Gnistan) betala 250 000 kr samt ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen (1975:635) från dagen för delgivning av stämningsansökan (den 4 maj 2020) till dess betalning sker.
2. Tingsrätten förpliktar A.N. vid vite om 200 000 kr att genast till Gnistan överlämna Gnistans företagshemligheter.
3. Tingsrätten avslår Gnistans yrkande om vitesförbud.
4. Tingsrätten förpliktar A.N. att betala Gnistans rättegångskostnader med 727 790 kr samt ränta enligt 6 § räntelagen från datum för denna dom till dess betalning sker. Av beloppet avser 625 000 kr arvode.
5. Sekretessen enligt 36 kap 2 § och 21 kap 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de uppgifter som lagts fram inom stängda dörrar ska bestå.